

Učebné osnovy so vzdelávacím štandardom

Názov predmetu	Občianska náuka
Škola	Základná škola Kláry Jarunkovej, Kolkáreň 7/12, Podbrezová
Kód a názov ŠVP	ISCED 2
Stupeň vzdelania	nižšie sekundárne vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Dĺžka štúdia	5 rokov

ČASOVÝ ROZSAH VÝUČBY (V HODINÁCH)													
Počet hodín za 5. – 9. ročník		Rozloženie do ročníkov										Spolu	
		piaty		šiesty		siedmy		ôsmy		deviaty			
RUP*	PDH**	týžd.	spolu	týžd.	spolu	týžd.	spolu	týžd.	spolu	týžd.	spolu	týžd.	za štúdium
4	0	0	0	1	33	1	33	1	33	1	33	4	132

RUP* - rámcový učebný plán, **PDH**** - použité disponibilné hodiny

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre občiansku náuku.

Charakteristika predmetu

Predmet prispieva k vytváraniu a rozvoju sociálneho a občianskeho vedomia žiakov. Prostredníctvom vymedzených pojmov a výkonov sprostredkuje potrebné vedomosti, zručnosti a nadobudnutie spôsobilostí, ktoré im umožnia orientovať sa v sociálnom prostredí a v bežných životných situáciách. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Vede ich k poznávaniu svojej rodiny, školy, obce, regiónu, Slovenska a Európskej únie. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a práva, umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti a vedie ich k aktívnej občianskej angažovanosti, ktorej jedným z dôležitých predpokladov je kritické myslenie.

Ciele predmetu

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií tým, že vedie žiaka k:

- podpore vedomia jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- utváraní vedomia vlastnej identity a identity druhých ľudí,
- realistickému sebaopoznávaniu a sebahodnoteniu,
- akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí,
- aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti, uvedomovaniu si práv povinností, rešpektovaniu základných princípov demokracie a tolerancie,
- vytváraniu pozitívnych vzťahov k opačnému pohlaviu v prostredí školy a mimo školy,
- rozpoznávaní stereotypných názorov na postavenie muža a ženy,
- získaniu základných vedomostí o ekonomickom fungovaní spoločnosti, uplatňovaní vhodných komunikačných prostriedkov k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv, vytváraniu schopnosti využívať ako zdroj informácií rôzne verbálne a neverbálne texty spoločenského a spoločenskovedného charakteru,
- rešpektovaniu a uplatňovaní mravných princípov a pravidiel spoločenského spolunažívania a prebratíu zodpovednosti za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania.

Žiaci

- získajú vedomie jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- realisticky sa spoznávajú, hodnotia seba samých,
- osvoja si pravidlá a normy spoločenského spolunažívania,
- uvedomujú si práva a povinnosti a primerane svoje práva obhajujú,
- preberajú zodpovednosť za vlastné názory, postoje a dôsledky konania,
- uznávajú základné princípy demokracie,
- budujú si tolerantný prístup k iným názorom, postojom, hodnotám a kultúram,
- učia sa aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti,
- získajú základné vedomosti o sociálnoekonomickom a právnom fungovaní spoločnosti.

Kompetencie žiaka

- Žiak vie vysvetliť pojmy obec - začlenenie do regiónu, pozná históriu svojej obce.
- Pozná osobnosti obce a ich prínos pre obec.
Pozná základné úlohy obecnej správy, spôsob volieb poslancov, zapája sa aktívne do akcií s rodičmi.
- Pozná históriu vzniku vlasti, štátne symboly.
- Uvedomuje si význam európskej integrácie pre život občanov SR.
- Uvedomuje si spätosť ľudskej psychiky z biologickými faktormi.
- Pozná základné typy osobnosti.
- Vie rozlíšiť dva druhy pamäte.
- Vie rozlišovať metódy učenia najvhodnejší pre seba.
- Pozná základné metódy merania sociálnych vzťahov v rodine, vie odolať tlaku skupiny.
- Má zručnosti a spôsobilosti v tímovej práci.
- Žiak vie vysvetliť základné ekonomické pojmy.
- Pozná základné ekonomické otázky.
- Pozná základné typy ekonomík a formy podnikania.
- Uvedomuje si priamoúmernosť vzťahov vo výrobe.
- Pozná faktory, vytvárajúce hodnotu peňazí.
- Uvedomuje si opodstatnenosť finančných inštitúcií v trhovej ekonomike.

6. ročník

Tematické celky

1. Moja rodina
2. Moja trieda, moja škola
3. Moja vlasť

Vzdelávací štandard

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Moja rodina	
<ul style="list-style-type: none"> - rodina, poslanie a funkcie rodiny - vzťahy v rodine - normy a pravidlá - práva a povinnosti (detí a rodičov) - medziľudské vzťahy - viacgeneračné spolunažívanie - príbuzní, priatelia, susedia 	<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - určiť typy spoločenstiev, v ktorých žije, - uviesť typy spoločenských rolí, ktoré vo svojom živote zohráva/bude zohrávať, - vysvetliť pomocou príkladov päť základných funkcií rodiny, - charakterizovať základné znaky rodiny, - porovnať rozdiely vo fungovaní harmonickej a rozvrátenej rodiny, - uviesť na príkladoch fungovanie pravidiel v rodine, - zostaviť rebríček práv a povinností detí v rodine, - navrhnúť zoznam piatich práv a povinností rodičov v rodine, - určiť vzťahy medzi členmi svojej širšej rodiny, - uviesť na príkladoch fungovanie vzťahov medzi príbuznými, priateľmi, susedmi,
Moja trieda, moja škola	
<ul style="list-style-type: none"> - školská trieda - triedna samospráva - školská samospráva - mimovyučovacia činnosť - mimoškolská činnosť 	<ul style="list-style-type: none"> - vypracovať individuálny návrh práv a povinností žiaka v školskej triede/škole - zdôvodniť vybrané práva a povinnosti žiaka zo školského poriadku, - vysvetliť na príkladoch pozitívne a negatívne vzory pre život v triede/v škole, - zdôvodniť úlohu a význam fungovania žiackej školskej rady, - vytvoriť prehľad mimovyučovacej a mimoškolskej činnosti/aktivity v škole, obci a okolí.

Moja vlasť	
<ul style="list-style-type: none"> - občan - obec - región - Slovenská republika - štátne symboly - Európska únia 	<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zdôvodniť vlastnými slovami význam občianstva pre človeka, - vytvoriť na základe získaných informácií prezentáciu obce, mesta, regiónu, - predstaviť činnosť vybraných významných osobností obce/regiónu, - prezentovať pozitívne tradície svojho regiónu, - vysvetliť spôsoby používania štátnych symbolov Slovenskej republiky, - rozlíšiť na príkladoch štátne sviatky, dni pracovného pokoja a pamätné dni v SR, - prezentovať vyhládané základné informácie o vzniku, význame a základných inštitúciách EÚ

7. ročník

Tematické celky

1. Postavenie jednotlivca v spoločnosti
2. Sociálne vzťahy v spoločnosti

Vzdelávací štandard

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Postavenie jednotlivca v spoločnosti	
<ul style="list-style-type: none"> - osobnosť človeka - socializácia jednotlivca - sociálna komunikácia - učenie - sociálne skupiny - sociálne vzťahy - zdravý životný štýl 	<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - simulovať v rolových hrách základné typy osobnosti podľa temperamentu, - rozpoznať prejavy kladných a záporných charakterových vlastností konkrétneho človeka - porovnať rôzne spôsoby učenia sa, - zhodnotiť prínos spolupráce a súťaženia v sociálnej skupine, - rozpoznať pozície a roly jednotlivcov v sociálnych skupinách, - identifikovať jednotlivé životné štýly, - zdôvodniť svoj výber vhodných a nevhodných spôsobov trávenia voľného času,
Sociálne vzťahy v spoločnosti	
<ul style="list-style-type: none"> - spoločnosť - sociálne zmeny v spoločnosti - sociálne a politické napätia – konflikty, vojny, extrémizmus - tolerancia - dobrovoľníctvo charitatívna činnosť 	<ul style="list-style-type: none"> - analyzovať štruktúru spoločnosti podľa veku, pohlavia, náboženstva, vzdelania, národnosti, - určiť hlavné príčiny sociálnych zmien v spoločnosti a ich dôsledky, - uviesť príklady rozmanitosti kultúr v Slovenskej republike, - rozpoznať prejavy šikanovania, extrémizmu, vandalizmu, - vysvetliť príčiny rôznych konfliktov v spoločnosti, - navrhnúť konkrétne formy pomoci pre zdravotne postihnutých a starých ľudí v okolí.

8. ročník

Tematické celky

1. Štát a právo
2. Ľudské práva a slobody

Vzdelávací štandard

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Štát a právo	
<ul style="list-style-type: none"> - Ústava Slovenskej republiky štát, - jeho znaky a funkcie forma vlády, - deľba štátnej moci, - demokracia, - voľby, - právo, právne normy, - právna spôsobilosť, spôsobilosť na právne úkony, - trestná zodpovednosť prezumpcia nevinny 	<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analyzovať články Ústavy SR, týkajúce sa znakov štátu a štátnej moci, - zhodnotiť význam Ústavy SR pre občana, - vysvetliť na príkladoch vybraných štátov funkcie štátu, - porovnať na príkladoch vybraných štátov rôzne formy vlády, zdôvodniť potrebu deľby štátnej moci, - vystihnúť rozdiely medzi priamou a nepriamou demokraciou, - rozlíšiť parlamentné, prezidentské a komunálne voľby, - vytvoriť hierarchiu právnych predpisov, - rozpoznať na príkladoch znaky protiprávneho konania.
Ľudské práva a slobody	
<ul style="list-style-type: none"> - ľudské práva a slobody, - predsudky - diskriminácia - práva dieťaťa - Dohovor o právach dieťaťa 	<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientovať sa v texte Druhej hlavy Ústavy SR a Dohovoru o právach dieťaťa, - rozpoznať v konkrétnych situáciách prejavy diskriminácie, - identifikovať rodové stereotypy v okolí a médiách, - prezentovať výsledky samostatne nájdených príkladov najčastejšieho porušovania práv dieťaťa v rodine, škole, na Slovensku, vo svete.

9. ročník

Tematické celky

1. Voľba povolania
2. Ekonomický život v spoločnosti
3. Finančná gramotnosť

Vzdelávací štandard

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Voľba povolania	
<ul style="list-style-type: none"> - vzdelanie ako hodnota - voľba povolania - spôsobilosť na povolanie - profesijná orientácia 	<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zdôvodniť opodstatnenosť vzdelania a vzdelávania ako hodnoty, - vytvoriť schému školského systému SR, - orientovať sa pri výbere povolania v rôznych zdrojoch informácií, - prezentovať plán budovania svojej kariéry,
Ekonomický život v spoločnosti	
<ul style="list-style-type: none"> - ekonómia a ekonomika - základné ekonomické otázky - typy ekonomík - trh - trhový mechanizmus - základné formy podnikania - spotreba - spotrebiteľ - ochrana spotrebiteľa 	<ul style="list-style-type: none"> - rozlíšiť pojmy ekonómia a ekonomika, - konkretizovať na príkladoch spôsoby riešenie troch základných ekonomických otázok, - uviesť základné rozdiely medzi trhovou, príkazovou a zmiešanou ekonomikou, - demonštrovať vzťahy medzi kupujúcimi a predávajúcimi na trhu, - simulovať postup pri reklamácii tovarov alebo služieb,
Finančná gramotnosť	
<ul style="list-style-type: none"> - rozpočet - finančné inštitúcie 	<ul style="list-style-type: none"> - zostaviť modelový osobný/rodinný rozpočet, - ilustrovať na príklade vybraný problém z oblasti finančnej gramotnosti, - zhodnotiť mieru rizika pri využití služieb bankových a nebankových inštitúcií.

Metódy a formy práce

Motivačné metódy: motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačný problém, motivačná demonštrácia.

Expozičné metódy: rozprávanie, vysvetľovanie, rozhovor, beseda, demonštračná metóda, pozorovanie, manipulácia s predmetmi, inštruktáž.

Problémové metódy: heuristická metóda, projektová metóda.

Aktivizujúce metódy: diskusia, situačná metóda, inscenačná metóda, didaktické hry, kooperatívne vyučovanie.

Fixačné metóda: metódy opakovania a precvičovania.

Z organizačných foriem sa uplatňuje vyučovacia hodina (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu).

Učebné zdroje

Učebnice: Dríza, J. : Občianska výchova pre 6.ročník základných škôl, 2007 Jakubeková,

V. : Občianska výchova pre 7.ročník základných škôl, 1997

Odborná literatúra, odborné časopisy, materiálno-technické a didaktické prostriedky.

Hodnotenie a klasifikácia žiakov

Žiaci sú hodnotení podľa **Metodického pokynu č. 22/2011 s účinnosťou od 1.mája 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.**

Prospech žiaka v danom predmete sa klasifikuje týmito stupňami:

- 1 – výborný,
- 2 – chválitebný,
- 3 – dobrý,
- 4 – dostatočný,
- 5 – nedostatočný.

Kritériá hodnotenia

Učiteľ prihliada na teoretické vedomosti, úroveň osvojenia si základných informácií, ako i na záujem o problematiku a najmä schopnosti aplikovať získané vedomosti v praxi.

Hodnotenie je zamerané na :

- zvládnutie komunikačných zručností
- zvládnutie problémových situácií
- schopnosť spolupráce žiakov
- tvorivosť žiakov

Žiak je z predmetu skúšaný ústne, písomne alebo prakticky najmenej dvakrát v polročnom hodnotiacom období. Váha známok: prezentácia 2x, aktivita na hodine 1x, projekty 2x, testy 2x.